

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ได้สรุปการวิจัย โดยเรียงลำดับหัวข้อดังนี้ คือ วัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1 เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

1.2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ที่เปิดสอนในช่วงชั้นที่ต่างกัน และมีสภาพภูมิศาสตร์ของสถานศึกษาที่ต่างกัน

1.3 เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาตนเองตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ครูผู้สอน และผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 124 โรงเรียนจำนวน 1,541 คนโดยวิธีการกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน(Krejcie and Morgan. 1970.) ได้กลุ่มตัวอย่าง 306 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น

เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ สอบถามเกี่ยวกับลักษณะการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

3.1 หาค่าร้อยละ(Percentage)

3.2 หาระดับพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหาร คือ การหาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3.3 ทดสอบสมมติฐาน พฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหาร จำแนกตาม สภาพภูมิศาสตร์ของที่ตั้งโรงเรียน สถิติที่ใช้คือ t - test

3.4 ทดสอบสมมติฐาน พฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหาร จำแนกตาม ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน สถิติที่ใช้คือ F - test

1. สรุปผลการวิจัย

1.1 พฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ในภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษามีพฤติกรรม การบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.85$) เมื่อพิจารณาเป็นรายมาตรฐานพบว่าพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับมากทั้ง 12 มาตรฐาน โดยมีการปฏิบัติสูงสุดในมาตรฐานปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษา อยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.98$) รองลงมาคือ สร้างโอกาสพัฒนาได้ทุกสถานการณ์ อยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.96$) และต่ำสุดคือ ปฏิบัติงานขององค์กร โดยเน้นผลถาวรอยู่ในระดับ ($\bar{X} = 3.71$)

1.2 เปรียบเทียบพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 พบว่า

1.2.1 ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในระดับช่วงชั้นที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.2.2 ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาในสภาพภูมิศาสตร์ที่ต่างกัน มีพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานไม่แตกต่างกัน

1.2.3 แนวทางการพัฒนาตนเองตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา เขต 2 คือให้ผู้บริหารสถานศึกษา ได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาบริหารการศึกษาอย่างน้อยในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และบางส่วนได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท และทุกปีต้องเข้ารับการประชุม อบรม สัมมนา ศึกษาดูงานอย่างน้อย 2 ครั้ง ต่อปีการศึกษา

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 มีประเด็นที่ค้นพบและนำมาอภิปรายผลดังนี้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาที่บริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 มีพฤติกรรมการบริหารงานตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามความคิดของข้าราชการครูอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาตามกลุ่มผู้ประเมินทีละกลุ่มคือ ผู้ประเมินที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนภูเขาและผู้ประเมินที่ปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนที่ตั้งอยู่บนพื้นราบ ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่บนภูเขามีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน และข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่บนพื้นราบมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน จากข้อมูลทำให้เชื่อได้ว่าผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 มีพฤติกรรมการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ด้านการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาตามที่คุรุสภาได้กำหนดไว้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ วันดี (2528, หน้า 54-59) ก็ได้ทำการวิจัยเรื่องพฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดความพอใจในงานสูงสุดของครู โดยผลการวิจัยสรุปได้ว่าพฤติกรรมผู้นำที่พึงประสงค์ของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จะส่งผลให้เกิดความพึงพอใจในงานสูงสุดของครูนั้น ได้แก่

- 1) วางแผนปฏิบัติงานเกี่ยวกับวิชาการอย่างต่อเนื่องและมีระบบ
- 2) เข้ารับการพัฒนาในเรื่องเทคนิคการบริหาร และกระบวนการตัดสินใจ

อย่างมีเหตุผล

- 3) วางแผนการพัฒนานุเคราะห์อย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ
- 4) วางแผนกลยุทธ์ ด้วยการเข้ารับการพัฒนาเพื่อวางแผน
- 5) มีการวางแผนการใช้เทคโนโลยีและข้อมูลสารสนเทศโดยสามารถนำมา

พัฒนาองค์กรได้อย่างเป็นระบบ

- 6) มีการวางแผนตรวจสอบการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและประเมินผลตามสภาพ

จริง รวมถึงการรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง

- 7) ประเมินผลตามสภาพจริง รวมถึงการรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงาน

อย่างต่อเนื่อง

- 8) เข้ารับการพัฒนานุคลิกภาพและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งด้านความประพฤติ และคุณธรรม
 - 9) มีการวางแผนเพื่อระดมความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและจากชุมชน
 - 10) ได้รับการพัฒนาอรรถสมมนา เกี่ยวกับการทำระบบเทคโนโลยีและสารสนเทศ มาปฏิบัติ ในองค์กรอย่างมีระบบ
 - 11) พัฒนานุคลิกภาพ และปฏิบัติตน เป็นแบบอย่างที่ดีอย่างสม่ำเสมอ
 - 12) มีการวิเคราะห์ โดยใช้เทคนิค Swot โดยหาข้อมูลมาสนับสนุน
- มีการวิเคราะห์องค์กรโดยใช้ข้อมูลมาสนับสนุน

2.2 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่บนภูเขาและพื้นที่ราบที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดก เขต 2 พบว่า ไม่แตกต่างกัน และเมื่อพิจารณารายข้อพบว่า การปฏิบัติงานตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดก เขต 2 จำแนกตามสภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในภาพรวม เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่ตั้งอยู่บนพื้นที่สำนักงานเขตเดียวกัน ได้รับนโยบายและแนวปฏิบัติที่เหมือนกัน รวมถึงการตรวจสอบการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นไปอย่างสม่ำเสมอ โดยมีหน่วยงานที่กำกับดูแลคือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และได้รับการประเมินจาก สำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.)อย่างต่อเนื่อง และอาจเป็นเพราะว่าการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพก็เป็นเหตุผลสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้บริหารเอาใจใส่ต่อการปฏิบัติหน้าที่ จึงส่งผลให้ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานอยู่บนภูเขาและพื้นที่ราบมีพฤติกรรมการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

2.3 เมื่อเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความคิดเห็นของข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานอยู่ในช่วงชั้นที่แตกต่างกันคือ ช่วงชั้นที่ 1-3 และช่วงชั้นที่ 3-4 ในภาพรวมพบว่า ไม่แตกต่างกันและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าไม่แตกต่างกันทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการที่มีพื้นที่ตั้งอยู่ในสำนักงานเขตเดียวกัน ทำให้ได้รับนโยบายและแนวปฏิบัติที่เหมือนกัน รวมถึง มาตรฐานการปฏิบัติงานที่คุรุสภากำหนดไว้มุ่งให้ผู้บริหารทุกช่วงชั้นปฏิบัติอย่างทัดเทียมกัน ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานในช่วงชั้นที่แตกต่างกันมีความคิดเห็นต่อ พฤติกรรมการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีมาตรฐานด้านความรู้ และประสบการณ์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.3.1 มีคุณวุฒิไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีทางการศึกษา หรือเทียบเท่าหรือคุณวุฒิอื่นที่คุรุสภารับรอง โดยมีความรู้ ดังต่อไปนี้

- 1) หลักและกระบวนการบริหารการศึกษา
- 2) นโยบายและวางแผนการศึกษา
- 3) การบริหารด้านวิชาการ
- 4) การบริหารด้านธุรการ การเงิน พัสดุและอาคารสถานที่
- 5) การบริหารงานบุคคล
- 6) การบริหารกิจการนักเรียน
- 7) การประกันคุณภาพการศึกษา
- 8) การบริหารจัดการเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 9) การบริหารการประชาสัมพันธ์และความสัมพันธ์ชุมชน
- 10) คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา

2.3.2 ผ่านการฝึกอบรมหลักสูตรการบริหารสถานศึกษาที่คณะกรรมการคุรุสภา
รับรองมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพ

- 1) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติการสอนมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี หรือ
- 2) มีประสบการณ์ด้านปฏิบัติงานสอนและต้องมีประสบการณ์ในตำแหน่ง
หัวหน้าหมวด/หัวหน้าสาย /หัวหน้างาน/ตำแหน่งบริหารอื่น ๆ ในสถานศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 2
ปี

จากคุณสมบัติเบื้องต้นที่เหมือนกันดังกล่าว อาจเป็นเหตุผลที่ทำให้การ
ปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษาไม่แตกต่างกันแม้จะปฏิบัติงานในสถานศึกษาที่มีระดับช่วงชั้น
แตกต่างกัน

2.4 จากผลการวิจัยที่ได้ ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางในการพัฒนาตนเองดังต่อไปนี้

2.4.1 ให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้ศึกษาต่อในสาขาวิชาบริหารการศึกษาอย่างน้อย
ในระดับประกาศนียบัตรบัณฑิต และถ้ามีศักยภาพพอควรได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

2.4.2 ให้เข้ารับการประชุมในด้านการบริหารสถานศึกษาอย่างน้อยปีละ 20
ชั่วโมง เพื่อทบทวนเทคนิคในการบริหาร

2.4.3 ให้มีการศึกษาดูงานจากสำนักงานที่ประสบความสำเร็จทางด้านการบริหาร
อย่างน้อย ปีละ 2 สถานที่

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรอง
มาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มีมาตรฐานเกี่ยวกับมาตรฐานด้านผู้บริหาร
สถานศึกษา ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการกระตุ้นให้ผู้บริหารต้องพัฒนาตนเอง อันเนื่องมาจากการรับ

ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงสมควรได้รับการศึกษาต่อในสาขาการบริหารการศึกษาและพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

3.1.1 จากผลการวิจัย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดาก เขต 2 ควรนำข้อมูลไปใช้ประกอบ ในการพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษา ทำให้ปฏิบัติงานได้มาตรฐาน การปฏิบัติคนที่ครูสถานกำหนด

3.1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จะได้ทราบถึงพฤติกรรมการบริหารการศึกษาสมควรได้รับการพัฒนา ตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานที่ครูสถานกำหนด อีกทั้งยังได้ทำ แนวทางการพัฒนาไปใช้ในการพัฒนาตนเองต่อไป

3.1.3 ผลการวิจัย ใช้เป็นข้อมูล สำหรับผู้สนใจเกี่ยวกับมาตรฐานการปฏิบัติงานของผู้บริหารสถานศึกษา ทำไปศึกษาวิจัยในวงกว้างต่อไป

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์ มาตรฐานวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา

3.2.2 เปรียบเทียบเกณฑ์การประเมินของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ด้านผู้บริหรกับกรอบมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหารสถานศึกษา

3.2.3 ใช้ระดับคุณภาพในการประเมินการบริหารตามกรอบมาตรฐานการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ ผู้บริหารสถานศึกษา